

T. S. ELIOT EMLÉKÉRE

Elvették nyájamat. Bánjam-e? Többé semmi gondom,
nincs felelősség: menhelyen könnyű az aggnak élete.
Legelőbb a papot kergették el, az agancsos félrebeszélőt
deszkájáról ahonnan égbe röpönt naponta — bolond! —
s okosabb papokat válogattak; később a királyt, a védő
védtelent, és kardos királyokat fogadtak; aztán a bölcsét,
hiszen van tudásunk elegendő; végül a költőt,
minek számlálja ujjait gagyogva? tódulnak helyébe
a kíváncsinnak célszerű dalnokai megbízás szerint.

Így állok, arccal falnak fordítva, törött pásztorbotommal.
Csordám a vályúnál tolong: mennyi vidám vadonatújj
nagyszerűség úszkál benne! Orr orr mellett, orr az orrot
kitúrja — bánjam-e? — már nem hivatásom,
agyarat döfnek belém, ha látom: mi lesz a roppant
szaporulatból, a kapart anyaméhből, falánk
bódulatban, gyorsuló iramban, a gyilkos sugarakból,
a kapuba rakott robbanásból?

Mint ha sínén a vonat
rohan a szakadékba melynek túlsó partja nincs —
bánjam-e? — lehet, megállítják a végső percben;
vagy a szakadék fölött is pálya visz, csak vak vagyok;
talán a meredély szélén szárnyat bont, fölrepül:
ők tudják, nem én. Bajuk, ha ők se tudják.
Nekem már mindegy: pásztorbotom eltört,
könnyű szalmán heverni, évezredek
fáradalmát kipihenni. Nem látnak, fejük a vályúban,
én is csak farukat s lobogó füleiket látom.

R I C E R C A R E

Kuli bot vág.

Kuli megy

megy

csak guri-guri

Riksa

Autó

Sárkányszekér

Kuli húz riksa.

Kuli húz autó.

Kuli húz sárkányszekér.

Kuli gyalog megy.

Kuli szakáll fehér.

csak guri-guri

Kuli álmos.

Kuli éhes.

Kuli öreg.

Kuli babszem mákszem kis gyerek

ver kis Kuli nagy rossz emberek.

csak guri-guri

Riksa

Autó

Sárkányszekér

Ki húz riksa?

Ki húz autó?

Ki húz sárkányszekér?

Ha Kuli meghal.

Kuli meghal.

Kuli neem tud meghal!

Kuli örök

csak guri-guri

M Á R I A - M É C S

Imádottamban alszom,
magzata és halottja.

Hozzá esdek hajómon
síró fuvolaszóval
a teljes éjszakán át,
ő parton hallgat engem.

Sípon kerek nyílások
cirpelnek sáska-lábként
s borzongnak mint a tenger.

Éjben barlang-szememben
némán ül imádoztam
az ablakokkal szemben
hol a dallam kiárad.

Lámpám hogy ő figyel rám,
látom szép kerek arcát,
keresztüllátok arcán,
se árnya se homálya.

Temetve mosolyába,
nézem, és vár helyettem.

H Á R M A S - E G Y S É G

Mikor a favágítón a halomba
döntött egészséges törzset, reves
féreglakta odvat, medúza-forma
kérő-fenyegető péterszeges

szétágazó tövet éles goromba
visítású fűrész, mintha heves
sírással magzat kelne, darabolja,
egykedvűn villog, semmire se les:

nem érzi egyik és nem bánja másik
hogy pusztul, pusztít; élősejt meg érc
oly magasságot érint öntudatlan,

hol a tett önnön hiányára ásít,
cselekvés-szenvedés közös egész;
favágó dolga, mit miért művel ottan.

D A L

E világ szűk nekem:
ha kinyújtom kezem,
egy csillagot fogok
s csak egyhelyben vagyok.

E világ szűk nekem,
de kis bokor alatt
száz ösvény áthalad,
száz sárkány elragad.

E világ szűk nekem,
de cella-rejteken
ezer mennyboltozat
a vállamon pihen.

E világ szűk nekem,
tágas csak a halál:
léptem hazatalál
a kerek semmiben.

BOLOND ISTÓK

A mendemonda csak annyit tud rólam, hogy évente vándorútra kelek s a végén bekukkantok Debrecenbe, de csak kívülről, aztán anélkül hogy bármit is csinálnék, visszafordulok ahonnan jöttem: ez az én bolondságom.

Mind a többiek bolondsága pedig az, hogy nem csak bekukkantanak, hanem be is mennek, ott sűrögnek-forognak, adnak-vesznek: azt hiszik, valami fontosat és halaszthatatlant művelnek. De nekem a bekukkantás elegendő.

Hajléktalan lézengő, ki vagyok én, hol lakom én? Minden emberben él egy-egy Bolond Istók. Belém vetítik az öngúnyukat, kissé szégyenkező szemérmes önbecsülésüket, teljesületlen vágyaiktól s az élet pofonjaitól elgémberedett és már alig vállalt jobbik énünket.

Csúfolnak és mégis szeretnek engem: tulajdonképpen önmagukat; bolondnak és titokban mégis bölcsnek gondolnak: tulajdonképpen önmagukat.

Ott élek mindenki: a furakodó és garázdálkodó izgatottakban mélyen eltemetve; a nyugodtakban, akik meg bírták őrizni azonosságukat saját gyermek-i jobbik-énjükkel, szinte tapinthatóan.

Ki vagyok én? — Mindenki. — Hol lakom én? — Minden emberben, ezer-féle alakban.

Keresd meg önmagadban tulajdon jobbik-énedet, Bolond Istóкодat! És ha megtaláltad, el ne engedd többé! Meglátod, én leszek legsegítőbb jóbarátod.

*

Míg evickélsz a világban mint tejbe-esett légy: én vagyok a te végtelen és egyetemes lényed; a mérhetetlen tej, amiben te légyként evickélsz, az én hasamba csorog, illetve, valójában a tiédbe, mert hiszen azonosak vagyunk minden látszat ellenére.

En lakom helyetted a gyökerek között, hogy meg ne halj; hogy helyetted tévedésből mindig engem ragadjon tonkon az ördög.

En trónolok helyetted a végtelenben, mert te lezuhantál; de mért is nem vigyáztál magadra? En lakom helyetted a magasságban, hogy őrizzem és tisztán tartsam felséges palotádat, hátha egyszer mégis hazaérkezel.

En, rangtalan rücskös szolga, égek a tűz királyi bíborában miattad: oly közönséges vagyok, mint a súrolókö, nekem úgysem árt. De számomra minek ez a rang, rámbízott királyságod, mert te odahagyta?

*

Hajlj a zöld forrásra: ott dobog a szívem, ott csobog a vérem. Tüdőm a lomb, gyomrom a folytonos pusztulás, ágyékom a szakadatlan keletkezés, csontom a szikla, agyvelőm a szél, varas bőröm a rengeteg göröngy. Megmutattam magamat: sose leszek ember, se isten.

Ez az én lélegzésem és leheletem: most ereken folyok a világban, most elhúzódok a világ mögé. Ha csengetsz nálam, egy napsugár nyit neked ajtót. Nem vagyok — ez az én hatalom-nélküli örök létezésem.